

OCAD – NEJLEPŠÍ PŘÍTEL TRENÉRA

OCAD je počítačový program, který byl původně určen k překreslování kresby, kterou si mapař přinese z lesa, do počítače. Postupně se z něj vyvinul silný nástroj, který dnes umožňuje i tvorbu autoatlasů, ale co je pro nás hlavní – umí stavět tratě pro orientační běh. V tomto seriálu se podíváme na to, jak v něm připravit různé tradiční i netradiční tréninky.

Kde sehnat OCAD?

Stavbou tratí právě v OCADu se zabýváme proto, že již většina oddílů má svoji licenci tohoto programu. Navíc je to v něm opravdu jednoduché. Pokud OCAD ještě nemáte, je možné ho zakoupit na stránkách www.ocad.com ve verzi CS (Course Setting), která stojí pouze 30 EUR. My si popíšeme stavbu tratí ve verzi 9, která je velmi podobná s verzí 8. Jednu z těchto verzí již většina oddílů jistě má.

První trénink v OCADu

Vytvoření nového souboru

V nabídce **File** zvolíme nový soubor volbou **New**, jak je běžné v programech pro Windows. V sekci **Map** type zvolíme možnost **Course setting for orienteering** a paletu symbolů (Course setting 10 000.ocd nebo Course setting 15 000.ocd) vybereme dle měřítka, ve kterém chceme mít trénink. Pro měřítka menší než 1:10 000 volíme paletu symbolů pro desítku.

Jako první v nabídce **Option – Scales** nastavíme **Map scale** (měřítko naší mapy) na správnou hodnotu a potvrdíme tlačítkem **OK**.

Nyní si v programu otevřeme mapu volbou **Background map – Open**. Pokud je mapa ve formátu OCD, máme vyhráno. Pokud ji máme ve formátu JPG, GIF či BMP, musíme ještě znát měřítko mapy (**Draft scale**) a zejména její rozlišení (**Resolution**). Pokud neznáme rozlišení, na které jsme mapu scanovali, můžeme si obrázek otevřít např. v „Malování“ (standardní součást každých Windows) a zjistit počet bodů mezi dvěma severojižními spojnicemi. Stačí označit obdélník se stranou o délce vzdálenosti mezi severojižními spojnicemi a ze stavového řádku programu vyčíst rozměry tohoto označeného obdélníčku (**počet bodů**) a rozlišení pak vypočítat dle vztahu:

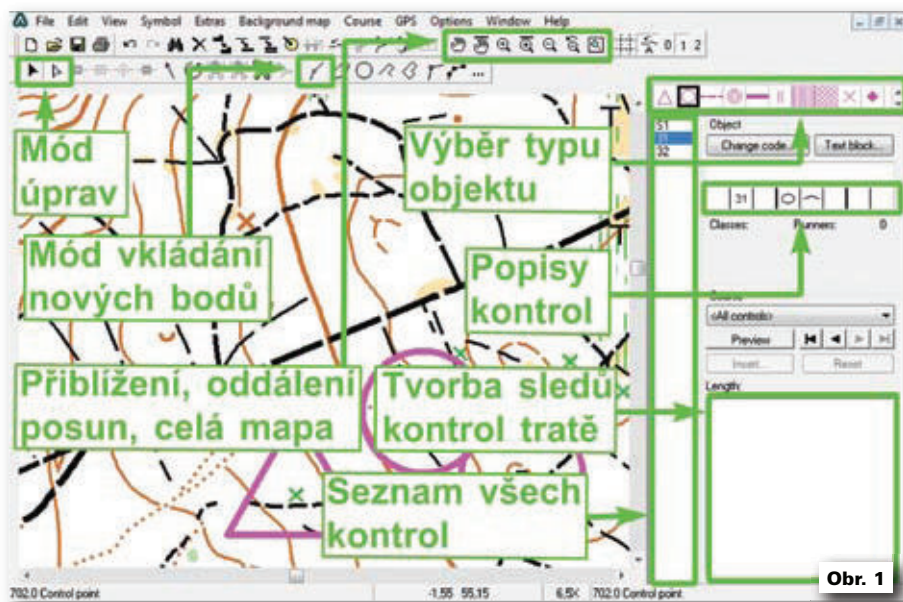
$$\text{rozlišení} = \frac{\text{počet bodů} \cdot \text{měřítko} \cdot 2,54}{\text{vzdálenost spojnic} \cdot 100}$$

Tuto hodnotu pak vepíšeme do políčka **Resolution**. Například pro měřítko 1:15 000 je typická vzdálenost spojnic 500m, a pokud naměřím mezi spojnicemi 500 bodů, výsledkem bude $(500 \times 15000 \times 2,54) / (500 \times 100) = 381$ DPI. Nejnepříjemnější část máme za sebou, teď už to bude jen hračka.

Zadávání kontrol

Nejprve se seznámíme s pracovní plochou (**obr. 1**) a poté vložíme svoji první kontrolu. U každého tréninku se nejdříve do mapy naklikají všechny kontroly a pak se z nich pospojují tratě. V poli **Výběr typu objektu** vybereme symbol kontroly, klikneme na symbol **Módu vkládání nového bodu** a poté na místo, kam chceme kontrolu do mapy umístit.

čítka **Preview** je stisknuté) kliknutím na pořadové číslo a následným tažením myši jeho polohu změnit. Můžeme také na mapu přidat popisy kontrol. K tomu slouží symbol , který naleznete v druhém řádku palety objektů a který definuje levý horní roh tabulky s popisy. O jeho správném umístění se můžeme přesvědčit stiskem **Preview**. Chceme-li být dokonalí, můžeme v přehledu tratí

Obr. 1

Zadáme kód a potvrdíme **OK**. Nyní v poli **Popisy kontrol** kliknutím nastavíme příslušné piktogramy do příslušných políček (**obr. 2**). Podobně vložíme i start, cíl či povinné úseky (ty se vkládají kliknutím a tažením ve směru tečny ke křivce). Nyní máme naklikány všechny kontroly a můžeme z nich vytvořit tratě.

Vytvoření tratí

V nabídce **Course** zvolíme možnost **Courses**. Pomocí tlačítka **Add** přidáme trať a zvolíme její jméno. Vše potvrdíme tlačítkem **OK**. V pravé liště hlavní plochy pod nadpisem **Course** nyní v rozbalovacím menu vybereme položku s názvem naší tratě. Její sledy kontrol můžeme zadat buď dvojklikem na objekt přímo na mapě, nebo dvojklikem na jeho kód v seznamu všech kontrol. Nezapomeňte zadat také start a cíl. Program vám automaticky vypočte délku tratě. Pokud vidíte něco jako my (**obr. 3**), gratulujeme, máte vytvořenou vaši první trať! Prohlédnout si ji můžete stiskem tlačítka **Preview**.

Úprava před tiskem

Možná jste si všimli, že pořadová čísla kontrol někdy nejsou umístěna nejlépe. Program se snaží odhadnout správné umístění čísla, ale často se mu to nepodaří. Proto je možné v režimu náhledu (tla-

Course – Courses) zadat i převýšení (sloupec **Climb**), které se zobrazí v popisech.

Tisk tratí

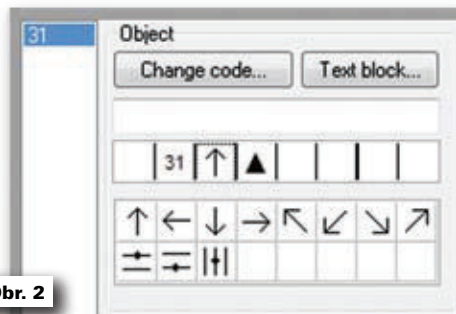
Takto připravenou trať již můžeme vytisknout volbou **Course – Print – Courses**. V bloku **Range** si vybereme, jestli chceme tisknout celou mapu (**Entire map** – nedoporučuji, OCAD často spotřebuje více papíru, než je potřeba), její výřez (**Partial map** – ať zbytečně neplýtváte inkoustem na velkou mapu), nebo jednu stránku (**One page**). O blok níže pak vybereme, které tratě chceme tisknout a v jakém měřítku (**Print scale**). Tlačítkem **Print** pak vytiskneme zvolený počet kopií (**Copies**).

Závěrem

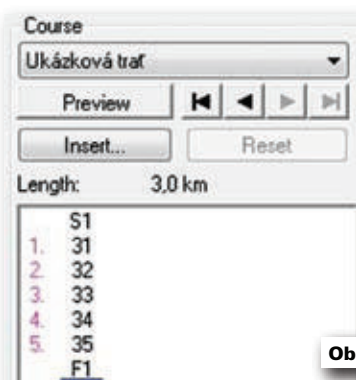
V prvním díle jsme se naučili, jak vytisknout základní trať. Příště si řekneme (již ne tak podrobně) něco o přípravě map bez cest, vrstevnicovek, koridorů a pásů. Takže se máte na co těšit!

Adam Chromý
chra@adamna.net

Obr. 2

Obr. 3